

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v hlavním líčení, konaném dne 6. října 2020 v senátě složeném z předsedy Mgr. Tomáše Boučka a přísedících Květy Knoflíčkové a Evy Drncové,

takto:

Obžalovaný

■■■■■ ■■■■■

nar. ■■■■■ v ■■■■■ zaměstnance ■■■■■, s.r.o., trv. bytem ■■■■■ ■■■■■, ■■■■■,

se podle § 226 písm. a) trestního řádu **zprošťuje obžaloby** pro skutek, že

v ■■■■■ v přesně nezjištěné době v roce 2018, v místě svého trvalého bydliště ve ■■■■■ ulici č. ■■■■■ v ložnici svého bytu, nejméně v jednom případě ve stavu opilosti v úmyslu uspokojit svůj pohlavní pud, si klekl na postel ke své nezletilé dceři ■■■■■ ■■■■■ nar. ■■■■■, která u něho byla na návštěvě v rámci úpravy styku po rozhodnutí soudu, vyhrnul jí triko a stáhl kraťasy, čemuž se ona bránila přetáčením ze strany na stranu, opakovaně ho žádala, aby toho nechal, na což on nereagoval a pokračoval dál, kdy poté ji osahával po celém těle, a to na hrudníku, na rukou, na nohou, a také mezi nohama na přirození, kdy takto jednal i přes prosby nezletilé, aby toho zanechal a to i když z jejího fyzického chování a verbálního projevu byl zřejmý, vážně míněný nesouhlas s takovým jednáním a jako vlastnímu otci mu byl dobře znám její věk a tedy věděl, že ještě nedovršila věku patnácti let,

čímž měl spáchat

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. Jiřina Pavlovičová

zločin znásilnění dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) odst. 3 písm. a) trestního zákoníku

Odůvodnění

Z důkazů, provedených v hlavním líčení bylo zjištěno, že dne 17. 12. 2018 v rámci pohovoru na [REDAKCE] oznámila nezl. [REDAKCE] [REDAKCE] že jí její otec osahává, dochází k tomu večer, když jde spát. Na základě tohoto oznámení bylo dne 9. 7. 2019 proti obžalovanému zahájeno trestní stíhání a následně podána obžaloba. Ta byla odůvodněna především výpovědí nezletilé [REDAKCE] a navazujícím znaleckým posudkem z oboru psychologie, který se zabýval její věrohodností.

Obžalovaný o celou dobu trestního řízení k věci nevyprávěl. V přípravném řízení pouze učinil písemné vyjádření. V něm uvedl, že obvinění policie ho šokovalo, a to, když si přečetl, co řekla [REDAKCE]. Určitě neudělal to, co ona popisuje. Uvádí, že není schopen výpovědi. K jeho občasnému pití piva za přítomnosti [REDAKCE] uvedl, že nebyl nikdy pod vlivem alkoholu, aby si neuvědomoval svoje chování vůči ní.

Jediným přímým důkazem je výpověď nezletilé [REDAKCE] [REDAKCE]. Ta byla vyslechnuta pouze v přípravném řízení. V hlavním líčení pak byla její výpověď podle § 102 odst. 2 trestního řádu přečtena, resp. byl přehrán videozáznam její výpovědi. S ohledem na povahu důkazu mu bylo nutné věnovat mimořádnou pozornost. A to nejen jeho obsahu, ale průběhu výslechu. Ten byl od počátku veden tak, že svědkyni byly kladeny otázky. To je s ohledem na její věk pochopitelné. Svědkyně tedy na počátku výslechu opakovaně uvedla, že obžalovaný jí v určité době začal osahávat. Doslova uvedla, že jí začal svlékat kratásky, ona se začala kroutit, házet na sebe deku a pak šla spát vedle do pokoje. Obžalovaný se z ní snažil peřinu stáhnout. Přitom jí jakoby klečel u nohou. Když se mu to povedlo, hodil jí na zem. To během výslechu ještě několikrát zopakovala. Na další otázku, zda jí dělal ještě něco jiného, spontánně uvedla, že ne (resp. kývala hlavou v nesouhlasném gestu).

Následující část výpovědi pak byla policejním orgánem vedena způsobem, který podle názoru soudu již odporuje ustanovení § 101 odst. 3 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení nesmějí být svědkovi kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy klamavé nebo nepravdivé okolnosti nebo okolnosti, které se mají teprve zjistit z jeho výpovědi. Soud si je vědom toho, že výslech nezletilé osoby je velmi specifický a vyžaduje také specifický přístup a vhodnou volbu kladení otázek. Nezletilý není vždy dobře schopen formulovat odpovědi, samotné okolnosti výslechu jej mohou stresovat podstatně více než dospělého. Přihlédnout je třeba specificky i k povaze projednávané věci, zejména pokud měl být nezletilý obětí sexuálního trestného činu. Je tedy třeba v mnohem větší míře klást svědkovi otázky a různými prostředky jej motivovat k úplné výpovědi. V daném případě je však soud toho názoru, že tyto mantinely již byly překročeny a policejní orgán vedl výslech v rozporu s citovaným ustanovením trestního řádu. Je patrné, že trestní stíhání bylo zahájeno na základě procesně dále nepoužitelného protokolu o podání vysvětlení nezletilé ze dne 29. 1. 2019 a policejní orgán se snažil v rámci výslechu po zahájení trestního stíhání zjistit tam uváděné skutečnosti. Činil tak ovšem nepřijatelným způsobem.

Výslech svědkyně tedy pokračoval tím, že po vyjádření, že jí obžalovaný nic dalšího nedělal, následovala série sugestivních otázek: „šahal ti na nohu?... hladil tě?... hladil tě na přirození?“ Za pozornost stojí v této pasáži otázka „a když tam šahal, šahal ti jak tomu říkáš vagína, na ní ti šahal nebo ještě něco víc?“. Zde je třeba zdůraznit, že v předchozí výpovědi nikdy svědkyně nepoužila pojem „vagína“. Přestože na tuto otázku svědkyně odpověděla: „jenom na tu vagínu“, byla jí

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. Jiřina Pavlovičová

opětovně položena otázka, zda „jí sahal jenom na přirození nebo se snažil i něco víc?“, přičemž policejní orgán upozornil svědkyni, že to potřebuje vědět. Dále jí byla položena další sugestivní otázka: „snažil se i něco dělat s prstama?“. Policejní orgán se pak snažil svědkyni vysvětlit, že je vedeno trestní stíhání a on se potřebuje dozvědět vše, jak se to stalo, aby nemusela být svědkyně vyslýchána znovu. V další části výslechu pak kladl svědkyni další otázky: „osahával tě na prsou?...strkal ti prsty do přirození?“. Svědkyně nedokázala specifikovat, kolikrát se takového jednání obžalovaný měl dopustit. Následně jí však byla položena otázka: „pětkrát, stokrát?“. Na to svědkyně odpověděla „asi desetkrát“.

Nutno tedy konstatovat, že soud již nyní považuje výpověď svědkyně za téměř bezcennou s ohledem na způsob jejího výslechu. Jediné, z čeho by bylo možné reálně vyjít, je úvodní pasáž výpovědi, kde svědkyně hovoří o tom, že se jí snažil obžalovaný stáhnout pyžamo a deku.

K ověření věrohodnosti byl vypracován znalecký posudek z oboru školství a kultura, odvětví psychologie. U něj je třeba se obsáhleji zastavit, neboť jeho závěry, resp. výpověď znalkyně, nejsou zcela jednoznačné a vzbuzují značné pochybnosti. Znalkyně zpracovala posudek v přípravném řízení. Z jeho závěrů tehdy vyplynulo, že motivací oznámení nezletilé byla snaha řešit situaci pro ni nepříjemnou a neznámou, kdy znalkyně konstatuje, že pro nezletilé děti je velmi složité o těchto věcech jakkoliv hovořit, vnímají, že je něco špatně, ale nerozumí tomu. Tyto nepříjemné situace se pro ni opakovaly, začala se matce zmiňovat, že k otci nechce, ale bála se to komukoliv sdělit, až sociální pracovníci si nezletilá dovolila vše sdělit. Poškozená nezletilá dle závěrů znaleckého zkoumání nemá sklon k cílenému zkreslování výpovědi. U nezletilé je ale přítomna malá duševní schopnost, může děj reprodukovat nepřesně. Znalkyně konstatuje, že ze záznamů opakovaných výpovědí se sdělený prožitý děj shoduje. Znalkyně u nezletilé poškozené zaznamenala sklony ke konfabulaci. Nezletilá má nižší duševní schopnost a jako obranným mechanismem se jeví u nezletilé regresivní chování. Nezletilá při rozhovoru chce zaujmout, mít pozornost, začne tzv. šíšlat a vyprávět např. zážitky ze školy, které se jeví fabulované. Specifickou věrohodnost nezletilé hodnotí znalkyně ve svém závěru jako pozitivní, její výpovědi se obsahem nerozcházejí, nejsou přítomny fobie, bludy, porucha paměti apod. Senzitivita se u nezletilé jeví snižená, nedokáže dostatečně a reálně reagovat na dané podněty. Nezletilá má sníženou duševní schopnost, nedokáže sama některé situace vyhodnotit a následně na ně reagovat. Z tohoto důvodu pravděpodobně se nezletilá potýkala cca 1 rok se závažnou problematikou v přítomnosti otce a nedokázala vyhodnotit závažnost situace. Pociťovala jen nepříjemné pocity, strach, bylo pro ni těžké se svěřit. Sugestivita je u nezletilé zvýšená, je snadno ovlivnitelná ostatními i okolím, nemá svůj názor, jeví se snadno zneužitelná. K otci má aktuálně negativní postoj. Znalkyně zaznamenala u nezletilé symptomy snížené psychiky. Nezletilá popisuje, že cítí velkou úlevu, že se vše už vyřešilo a nemusí k tátovi. Dále je plná obav, co bude následovat.

Následně znalkyně podala posudek v hlavním líčení. Tam doplnila, že zvýšená sugestibilita se vztahuje k obecné, nikoli ke specifické věrohodnosti. Vyloučila, že by poškozená byla k výpovědi navedená. Stejně tak vyloučila, že by si výpověď vymyslela.

Znalkyně ovšem zpracovávala posudek ještě před tím, než byla poškozená vyslechnuta v procesním postavení svědka. Výše citovanou výpověď poškozené tedy neměla k dispozici a v hlavním líčení se tak nedokázala vyjádřit k otázkám, které z této výpovědi vyplynuly. Nezbývalo tak nic jiného, než znalkyni uložit zpracování doplňku posudku. Z jeho závěrů pak vyplývá, že znalkyně změnila názor na specifickou věrohodnost poškozené a označila ji za negativní. Nový závěr byl opřen především o rozpory mezi procesní výpovědí poškozené a jejími vyjádřeními před znalkyní v rámci psychologického vyšetření. To je ovšem závěr problematický z hlediska konečného hodnocení důkazů, neboť soud nemůže žádným způsobem vycházet z výpovědi, kterou poškozená učinila před znalkyní.

Znalkyně byla znovu obsáhle vyslechnuta v hlavním líčení. Především uvedla, že závěr dodatku posudku je špatně formulovaný, správně chtěla uvést, že specifická věrohodnost poškozené je snížena. Kromě zmiňovaných rozporů ve vyjádřeních jako další kritérium uvedla, že poškozená je na hraně mentální retardace. Znalkyně také nově zcela nevyloučila možnost, že by si poškozená mohla uváděné skutečnosti vymyslet. Znalkyně pak opakovaně uvedla, že výslech poškozené na policii byl veden tak, že poškozená byla pod trvalým a nepřiměřeným tlakem a tím mohla být její výpověď zkreslena a nelze vyloučit, že poškozená tam nevyprávěla pravdu.

Soud po vyhodnocení znaleckého posudku a výpovědi znalkyně dospěl k závěru, že neposkytují uspokojivé závěry o věrohodnosti poškozené. Znalkyně v tomto směru nedokázala učinit jednoznačný závěr. Soud považuje za důležité, že nejen on, ale i znalkyně považuje průběh výslechu poškozené za problematický. Soud již výše zmínil především právní aspekty tohoto problému, znalkyně pak popsala aspekty psychologické. Nelze tak přehlednout její závěr, že nevhodný průběh výslechu mohl mít vliv na věrohodnost výpovědi poškozené.

Další důkazy, které by svědčily o vině obžalovaného, již opatřeny nebyly.

Svědčce [REDAKCE] matka nezletilé, uvedla, že [REDAKCE] [REDAKCE] je otcem jejich dcery [REDAKCE] [REDAKCE] se jí nikdy nesvěřila, že by jí otec obtěžoval. Někdy v říjnu roku 2018 jí [REDAKCE] řekla, že tatínek pije a začala od něj utíkat. Vlastně poprvé od něj utekla v lednu 2018, což argumentovala tím, že se u něj nudí. V říjnu 2018 jí [REDAKCE] volala, že u táty nebude, že je opilý. Dala jí ho k telefonu a ona asi po minutě poznala, že opilý je. Měla s ním půlhodinový rozhovor. [REDAKCE] šla domů. Tenkrát mu řekla, že jestli se nesrovná, že k němu [REDAKCE] chodit nebude. Potom u něj [REDAKCE] přespala asi dvakrát. Někdy v listopadu u něj měla zase přespát, měla jít k zubaři. [REDAKCE] jí volala, že s ním k zubaři nepůjde, protože je zase opilý, a že jede domů. K zubaři nakonec šla sama a pak se vrátila domů. Ona potom v polovině prosince požádala přes OSPOD, aby tam malá chodila jen po škole, a vůbec tam nepřespávala. A tam vlastně, když s ní paní z OSPODu mluvily, vyšlo najevo, co se děje. Když se [REDAKCE] ptala, proč jí to neřekla, tak jí na to dcera řekla, že o takových věcech se s maminkou mluví špatně. Když byla [REDAKCE] menší, tak k otci chodila úplně v pohodě, ještě v druhé třídě se k němu těšila, zlomilo se to v tom roce 2018. Na této výpovědi setrvala i v hlavním líčení.

Ve spise je založen protokol o jednání, sepsaný na OSPOD [REDAKCE] dne 17.12.2018, z něhož vyplývá, že se zde nezletilá poškozená [REDAKCE] poprvé svěřila, že jí otec osahává, dává jí malé věci jako oblečení, osahává ji ještě jinak, než rukou, je to večer, když si jdou lehnout, osahává ji po celém těle. Toto vyjádření však neučinila před orgánem činným v trestním řízení, z jeho obsahu tudíž nelze vycházet. Jediné, o čem tento protokol svědčí, je tedy skutečnost, že nezletilá učinila oznámení orgánu péče o dítě dne 17. 12. 2018.

Ve spise je založena lékařská zpráva o vyšetření nezletilé poškozené na Gynekologicko – porodnické klinice [REDAKCE] ze dne 29.1.2019, kdy odborným vyšetřením nebyly na intimních orgánech poškozené zjištěny známky sexuálního násilí. tento důkaz nemá v podstatě žádnou hodnotu. S ohledem na způsob, kterým mělo k trestné činnosti docházet, nemuselo jednání obžalovaného na intimních orgánech zanechat žádné stopy. Důkaz tedy jednoznačně nehovoří ve prospěch ani v neprospěch obžalovaného.

Ze závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, sexuologie, vyplývá, že obžalovaný v době, kdy měl spáchat trestný čin, netrpěl duševní poruchou, ani chorobou, ani parafilií. Trpěl a trpí však poruchou osobnosti. V době, kdy měl spáchat trestný čin, byl plně schopen rozpoznat společenskou nebezpečnost svého jednání a byl schopen své jednání ovládat. Není závislý na alkoholu, ani jiných návykových látkách, ale jeho konzumaci alkoholu lze vzhledem k četnosti a dávkou označit jako abus. Požití alkoholu v době, kdy měl být spáchán

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. Jiřina Pavlovičová

trestný čin, nebo nedlouho před ním, mohlo snížit schopnost jeho sebekontroly. Motivace jednání v době, kdy měl spáchat trestný čin, nebyla podmíněna duševní chorobou, poruchou, ani parafilií. Mohla souviset s nezdrženlivostí a sebekontrola být snížena následkem prosté opilosti. Je schopen chápat smysl trestního řízení, dokazování, jakož i účel a smysl případného trestu.

Soud se musel zabývat i možnou motivací svědkyně vypovědět o obžalovaném nepravdu. V této souvislosti bylo zjištěno, že již téměř rok před oznámením na OSPOD svědkyně od obžalovaného poprvé utekla. V následujícím období dávala opakovaně najevo, že k němu nechce chodit. Jak nezletilá ■■■■■ tak i zprostředkovaně její matka vypověděly, že se obžalovaný nezletilý nevěnoval, v době její návštěvy chodil do restaurace a vracel se opilý. Tyto skutečnosti soud považuje za objektivní, neboť nejsou obsaženy až ve výpovědi před policejním orgánem, ale nezletilá je sdělovala své matce již během roku 2018. Nelze tedy zcela vyloučit, že oznámení nezletilý bylo účelové ve snaze dosáhnout toho, aby nemusela nadále pobývat u obžalovaného. Tato úvaha pak není v rozporu s výše uvedeným znaleckým posudkem o její věrohodnosti.

Závěrem je tedy třeba říct, že zásada zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností vyžaduje, aby soud opřel své rozhodnutí o vině a trestu o jednoznačně zjištěná a bezpečně prokázaná fakta, nikoli o pouhou pravděpodobnost. V daném případě je rozhodujícím důkazem výpověď poškozené. Při absenci dalších důkazů je proto nezbytné, aby o pravdivosti její výpovědi nebyly sebemenší, natož vážné pochybnosti. Takový závěr ale učinit nelze. Věrohodnost výpovědi poškozené je zpochybněna už samotným způsobem, jakým byla vyslýchána. Pro obžalobu relevantní skutečnosti byly zjištěny na základě velmi sugestivních, tedy nepřipustných otázek. Nejenže takto nemůže být z hlediska zákonných požadavků veden výslech, ale speciálně v tomto případě mohl tento způsob výrazně ovlivnit pravdivost odpovědí. Na takovém důkazu tedy nelze vystavět odsuzující rozsudek. Ani z hlediska psychologického nelze jednoznačně uzavřít, že poškozená je specificky věrohodná. Závěry znalkyně jsou v tomto ohledu v mnoha bodech minimálně málo přesvědčivé. Zde je ale třeba zdůraznit, že znalecký posudek z oboru psychologie je toliko jedním z důkazů, který musí soud hodnotit společně s dalšími důkazy ve vzájemné souvislosti. Proto by soud neměl při hodnocení věrohodnosti poškozené vycházet izolovaně pouze ze znaleckého posudku, ale věrohodnost hodnotit sám ve všech souvislostech. Soud je přesvědčen, že k nápravě případných pochybností o závěrech posudku by nedošlo ani případným revizním posudkem, protože zásadní problém spočívá již v samotném způsobu výslechu poškozené. V neposlední řadě nelze přejít ani možnost, že poškozená podala smyšlenou výpověď ve snaze ukončit návštěvy u otce.

Soud tak musí konstatovat, že po provedeném dokazování, které již nelze žádným způsobem doplnit, přetrvávají vážné a neodstranitelné pochybnosti o vině obžalovaného. Za takové situace nelze tedy rozhodnout jinak, než za použití zásady „v pochybnostech ve prospěch“ obžalovaného obžaloby zprostit. nebylo totiž prokázáno, že by se žalovaný skutek stal.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 8 dnů od doručení jeho opisu ke Krajskému soudu v Plzni. O tomto odvolání bude rozhodovat Vrchní soud ČR v Praze.

Státní zástupce může odvoláním napadnout rozsudek pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to i v neprospěch obžalovaného, poškozený může podat odvolání toliko v případě, že uplatnil nárok na náhradu škody, a to pro nesprávnost výroku o náhradě škody, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci. Obžalovaný má právo podat odvolání pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká. Všechny shora uvedené oprávněné osoby mohou napadat rozsudek také proto, že výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházející

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. Jiřina Pavlovičová

rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce může ve prospěch obžalovaného podat odvolání i proti jeho vůli, stejně tak proti vůli obžalovaného, jenž je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jeho způsobilost k právním úkonům je omezena, může za něho v jeho prospěch podat odvolání též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce. Ve prospěch mladistvého obžalovaného může i proti jeho vůli podat odvolání i orgán pověřený péčí o mládež, kterému lhůta k podání opravného prostředku běží samostatně.

Odvolání musí být ve lhůtě shora uvedené nebo v další lhůtě 5 dnů k tomu stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Poškozený má možnost požádat o vyrozumění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění obžalovaného z trestu odnětí svobody. Žádost poškozený podává soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň dne 6. října 2020

Mgr. Tomáš Bouček, v.r.
předseda senátu
Krajského soudu v Plzni

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. Jiřina Pavlovičová